Ämblikud näitwad kõigeustawamalt ilmu.

Kui nüid kül ei tähtramat egga temma teggija ilmu töe möda tea ettekulutada, waid neid wanna perritud wisi ja usso pärrast, nenda kuida arwab ja mõtleb, umbsest peast tähtramatusse kirjutab: siis on ömmetige mitmed muud asjad, mis selgeste jo emalt teada andwad, kuida ilm wõttab pöerda, ehk, kas wihma, kuiwa, wai tuult tullemas. Pöllomehhel sedda mittokörd tarwis, ilmu etteteada; ning et se nenda, sellepärrast on siis ka innimesed mönda mönnest asjast tähhelepännud, kust nähha, missugust ilma odata.

Kes sedda ei peaks teadma, et kui tällekesed öhtoti suisel ajal hüppawad ja kepso löwad, et siis töisel päwal kuiwa tulleb? ehk kui kalkunid ringi tantsiwad; ehk hanned ja pardid jões hulgakeste suplewad, ujudes lendwad ja álla lassewad, et siis saddu ja tuult ettenäitwad; ja nenda on mitmed lomad ja asjad, mis selgeste tullewaid ilmu kulutawad.

Saksa rahwal on **ilmaklas**, (Barometer) se näitab päew, ehk pooltöistki ette, kui wihma, tuult ehk kuiwa on tullemas; ja on sedda hästi möista, miks pärrast ellawhöbbe, mis ilmaklasis ilma näitajaks on, körd allaneb, körd jälle töuseb. Kui ta klasputkes (Röhre) töuseb, siis selgib taewas; ja sedda ennam ta töuseb, sedda pitkemalt saab kuiwa ollema: agga kui ta allaneb, siis tulleb wihma, ja sedda allamale ta lähheb, sedda kauemast saab wihma ehk tuult ollema. Agga et sesuggune ilmanäitaja paljo maksab, ja üks örn riistapu on, ei jõua egga sa tallorahwas tedda ei sada egga piddada.

Saksa-, Rotsi- ja Prantsuse-maa tallopojad peawad omma toa seina peäl pisikest karbikest, mis kui üks weike titte ehk nukko majakene tehtud, kel kaks ust körwo seismas, nenda kuida modikene siinsammas näitab.

Majakese sees on weike wedroga rattas; selle ümber käib üks pioli-keel, mis lamba solist tehtud, ja seiswad ratta peäl kaks pisikest kujukest, töine meeste-, ja töine naeste-rahwa kujokene. Kui ilm kuiwa näitab, siis tulleb naene ukse ette, ja mees jäeb sisse: agga kui wihma on tullemas, siis lähheb naene sisse, ja mees tulleb ukse peäle.

Se weider assi sünnib nenda: rattas ligub lappiti tappi ümber, ja violi-keel, mis temma ümber käib, on omma töise ötsaga tagga majakese seina külles kinni. Kui wihma tullemas, jubba siis, ilma, et innimene sedda iggakörd tunneks, tul rössine ja niiske, mis violi-keelt lödwaks teeb; sellepärrast wennib temma, ja tulleb siis mees ukse peäle; ja kui kuiwa on, siis kuiwab keel peagi jälle kokko; saab lühhemaks; pörab rattast; kissub meest sisse, ja tulleb siis naene ukse peäle, ehk kui kauast kuiwa on, hoppis ukse ette wälja.

Sesamma tallorahwa ilmanäitaja, ei maksa wähhe matki rahha, et iggaüks, kes wähhegi möistab nikkerdada, sedda öskab tehha: agga sellegi pärrast on temma pöllomehhe majaellus, mönne sui-töe tallitamise köhhas, üks wägga hea majanõu, mis pea nisamma paljo maksab, kui ilmaklasid, mis saksa rahwas **barometriks** nimmetawad.

Agga ämblikud on weel ustawamad ilmanäitjad, kui needsinnatsed möllemad ammustki ei jõua olla. Sedda ei olle paljo aega, et innimesed sedda teada sanud. Üks Prantsus *), kes Hollandi-maal, liggi kahheksa aastat wangi tornis kinni olli, ning kel ses willetsas iggawuses mund kui ümblikuid seltsimehhiks polnud; öppis sedda neist, et ilmu teadwad ettenäidata. On siis need, kes selle asja peäle märkand, ja neid ellajaid tähhele hakkand pannema, sedda

*) Quatremere D'Ijonval.